

PorteFolly

Nieuwsbrief van de DonderbergGroep - nr 51 - zomer 2021

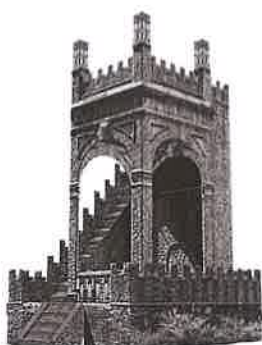

Inhoud

3. Henric Piccardt (1636-1712): avonturier, maçon, en bouwer van een Salomonstempel
6. Midget Follies, Lilliputterstadjes als vermaaksarchitectuur, deel II
12. Restauraties Mausoleum annex belvédère van Nellesteijn
13. Verslag Webinar Cementrustiek 31 maart 2021
14. De sierkluzenaars op Sparrendaal
20. Boekbespreking: Kiosk in de stad
21. Een meesterstukje van de firma Decor: de muziekkiosk in Zichem (België)
24. Behoud of teloorgang van De Pelikaan, uniek voorbeeld van vermaaksarchitectuur
25. Zelfbouw- en kunstenaarsfollies
30. 'Voor de gek! Follies in Nederland'
32. Een artikelenbundel over theeoepels

Vaste rubrieken

2. Van de redactie
5. Van het bestuur

Boekbespreking: Kiosk in de stad

Wim Meulenkamp

Jacques Beljaars en Thomas Rouw, *Kiosk in de stad*, uitgever: Trancity*Valiz, Amsterdam 1021, ISBN 978-94-92095-77-0 € 26,50.

'Waarover men niet spreken kan, moet men zwijgen...' Nou, dat treft, over kiosken weten wij toevallig wel iets. En de samenstellers van dit bijna vuistdikke boek blijkbaar ook. Wat 'n plezier, deze 352 pagina's aan feiten, aan wetenswaardigheden, en ook nog eens met immens veel afbeeldingen. Onze favoriet? Natuurlijk Het Ei, in Terschuur/Barneveld, van waaruit al sinds jaar en dag (feitelijk vanaf 1957-58) gebraden kippetjes aan de rond Het Ei toerende automobilisten werden aangereikt. Uiteindelijk bleek dat toch wat omslachtig, dus moet men tegenwoordig de kiosk te voet benaderen. Ook goed. Maar wanneer wordt ie nu eindelijk eens Rijksbeschermd?

De naam, u zult het al weten, wordt over heel Europa gebruikt maar komt feitelijk uit het Turks: *köshk*, voor paviljoentje/lusthuisje, en komt in gebruik deels weer overeen met onze Hollandse koepel. Het boek opent met een gedegen inleiding over die Turkse origine en over het verschijnsel kiosk en aanverwanten in de tuinkunst. De commerciële kiosk, waar in dit boek terecht de nadruk op ligt, wordt in haar vele (ook in de buitenlandse) verschijningsvormen gepresenteerd, uitgelegd, gedocumenteerd en getoond: Beaux Arts-stijl, Zwitserse/chaletstijl, respectievelijk neo-vakwerk, historisme, Berlagiaans, Amsterdamse School, Delftse School, voluit-Modernisme, Postmodernisme, en natuurlijk vooral en bovenal het eigenzinnige gefröbel van de doorsnee snack- of bloemenkiosk. Ze blijken maar al te vaak, daar-zijn-we-weer!, een doorn in het oog van de stedelijke overheden die natuurlijk alles goed gereguleerd willen hebben. Strak in de rijen, hup, marcheren! En vooral luisteren naar de ambtenaar en zijn meesters. Helaas verdwijnen hierdoor de anarchie, slecht geoutilleerde, en bij tijd en wijle levensgevaarlijke (dankzij salmonella, brandgevaar, en ontplofende gasflessen), krakkemikkige bouwwerkjes met grote snelheid en worden door niets vervangen of zijn inmiddels uit de markt geduwd door een goedgekeurd gebouwtje-onder-architectuur. Er zijn kiosken, ook de onder architectuur gebouwde, die men het liefst in de zak zou steken en meenemen. Het merendeel zelfs.

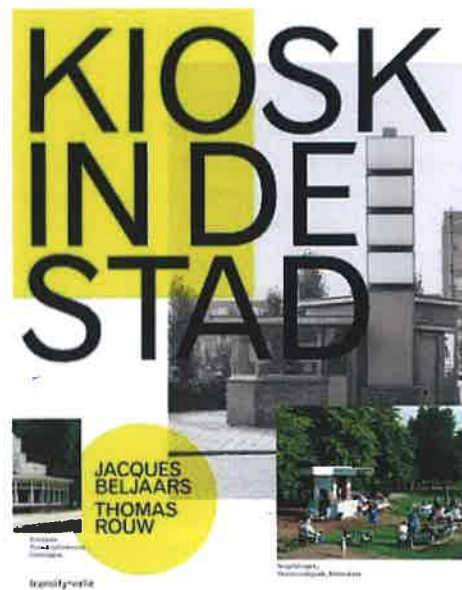

Peemankeetje, Kronenburgerpark, Nijmegen

Niet alleen de stilistische typologieën worden aangegeven, uiteraard zijn ook de gebruiksoorten vermeld: de melk/verversingskiosken, krantenkiosken, bijbelkiosken, snack/frietkiosken, bloemenkiosken, Peemankeetjes, brugkiosken, enzovoorts undsoweiter. Al ontbreekt mijn inziens slechts één categorie: kassahuisjes, bijvoorbeeld bij sportparken – had wat mij betreft iets meer aandacht aan mogen worden besteed, maar misschien heb ik met mijn neus gekeken en is deze onderverdeling niet opgemerkt... Een en ander is ook illustratief gelardeerd met casussen en kleine historietjes.

Oh, en dan is er nog een soort, die gelukkig wel aangestipt blijkt: die van de rood-met-witte-stippen paddenstoelen die ook wel tot kiosk werden gebruikt en waarvan nog zeker twee exemplaren bestaan in Nederland, al is de mooiste afgebroken, een vroegertje genaamd De Paddestoel bij Hotel De Roskam, Rheden, uit 1949 (!). Ze verkochten er ijs.

Ik mis uiteindelijk slechts één ding: een index zou toch ook wel zo handig zijn geweest. Maar ik begrijp het wel – het is al zo'n tjokvol boek. *De kiosk in de stad*: wat een magnifiek boek. Bravo!

Cover. (Bron: www.valiz.nl)

Kiosk bij terras Westerbouwing, Oosterbeek